

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

Адрес: София, ул. „Св. София“ № 2 тел. 8-29-83 сметка 110-11 БНБ — Софийски градски клон

† КИРИЛ
ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ

ЧРЕЗ РАЗОРЪЖАВАНЕ КЪМ МИР

На 13 юли т. г. в Стокхолм завърши работата си разширената сесия на Бюрото на Световния съвет на мира. Както бе оповестено в печата, Сесията прие Обръщение на Бюрото на Световния съвет на мира към народите от целия свят, обща декларация, препоръки за провеждане на световна кампания за разоръжаване и укрепване на мира, резолюции за положението в Куба и Конго и др.

Главният проблем, върху който Сесията на Бюрото на Световния съвет на мира спря вниманието си, е тоя за общото разоръжаване и свързаните с него останали въпроси за спиране на опитите с ядрени оръжия, забрана на полети със самолети, носещи ядрено оръжие, съблюдаване на нормите на международното право относно полетите на самолети над чужда територия, ликвидиране на всички военни бази на чужда територия, анулиране на всички военни пактове, прекратяване на всякакви агресивни действия, които нарушават суверенитета на страните и създават заплахата за мира и др.

Не може да има никакво съмнение, че народите в никакъв случай не искат да живеят под заплахата на нова и то ядрена война. Поради това цялото човечество с големи надежди очакваше осуетената Парижка среща на високо равнище. Човечеството възлагаше надежди и на Женевската конференция по разоръжаването, която продължи дълго при очевидното нежелание на представителите на западните държави да се стигне до истинско разоръжаване.

Може ли обаче международното положение да продължи да бъде така напрегнато и студената война все по-силно да се разпалва? Няма ли опасност, даже поради някаква фатална случайност, да пламне всеунищожителна война? Тия тревоги на цялото човечество, което желае да се запази мирът, не са неоснователни. Привърженици на войната са само купчина безумци, авантюристи или търгаша, които богатеят за сметка на живота и щастието на хората от цял свят.

Разоръжаването трябва да стане. И понеже народите са заинтересовани в запазването на мира, те трябва да наложат на държавните ръководители общото решение за разоръжаване. Ако следваните до сега пътища за разрешаването на тоя изключително важен проблем очевидно се оказаха несигурни и правеха безплодни всякакви разисквания, съвършено правилно е настояването на Бюрото на

Световния съвет на мира да се свика международна конференция с участието на всички държави — членки или нечленки на Организацията на обединените нации, — за да се постигне общо и контролирано разоръжаване на етапи.

Войната би било страшно нещастие за всички народи, съсипия за културата и напредъка на цялото човечество. Поради това проблемът за войната и мира не може да се остави в ръцете само на неколцина души. Това е най-нелогично отношение към най-важния проблем на живота, към съдбата на цялото човечество. Следователно, народите сами трябва да наложат на своите държавни ръководители волята си за мир, който обаче е невъзможен без разоръжаване. Въпросът за обезпечаването на мира чрез общо и пълно разоръжаване трябва да се реши от всички държави в света на една обща конференция, тъй като се касае за съдбата на всички народи.

Свикването на такава конференция не бива да се отлага и бави, тъй като международното напрежение крие в себе си непредвидени опасности. Историята на човечеството не бива да се развива по пътя на гибелта. Това е страшно.

До свикването обаче на конференцията на всички държави, отговорните в сегашно време държавни ръководители трябва да се вслушат в тревогите на цялото човечество и час по-скоро да вземат съгласувано решение за отслабване на международното напрежение, за спиране на студената война, за забрана на опитите с ядрени оръжия, въобще — за успокояване на международната политическа атмосфера. Тия първи стъпки ще разведрят в значителна мярка хоризонта, за да се намерят сигурни пътища за най-важното решение: мир в целия свят чрез пълно и всеобщо разоръжаване.

Като християни ние можем само да приветствуваме Обръщението на Бюрото на Световния съвет на мира и другите документи, приети от разширената негова сесия, и да положим, според мярката на нашите възможности, всички сили за успеха на това свещено дело. Трябва да сме убедени, че добрите християни от целия свят ще имат същото отношение към въпроса за разоръжаването при новата му постановка, тъй като за християнската съвест, както и за цялото човечество, няма друг изход.

† Неврокопский Митрополит ПИМЕН

Хирошима ни задължава да се борим за мир

„Петима аморейски царе се разположиха на стан до Гаваон, за да воюват срещу него. Гаваонци повикаха Исуса: „Дойди по-скоро при нас, избави ни и ни помогни“... И нападна върху тях Исус внезапно, гониха ги по пътя към Веторонската височина и ги разбиваха до Ацек и до Макед и те умираха... Исус извика към Господа в оня ден: „Спри се слънце над Гаваон, и ти, месечино, над Айалонската долина“!... Такъв ден не е имало ни преди, ни подир...“

Спомняй си старият учител седнал на катедрата, разтворил Св. Библия да чете из книгата на Исус Навина това място. Добрият стар учител отдавна е покойник. Споменът от този му урок е още жив във съзнанието. Сякаш вчера е било...

Война. Разрушения. Стонове на победени и ликувания на победители. И слънцето се спря и месецът стои! И такъв ден не е имало!

Любими учителю, ти напълни сърцата ни с ужаса от войната, накара ни да възлюбим мира. От ония дни още делото на мира е смисъл и оправдание на нашия живот. Големия ужас от разрушенията на войната ти разкри в думите: Такъв ден не е имало ни преди, ни подир!

Но днес вече историята на цивилизованото човечество в допълнение на твоите скръбни размисли записа страница на друг такъв ден — по-страшен, по-ужасяващ. Пред него бледнеят всички предишни дни на военни ужаси. В сравнение с него специално сраженията за Гаваон с архаичните стенобитни машини — овнешки глави и другите примитивни бойни средства, които тогава накарали слънцето да спре и луната да застане — изглеждат наивни и детски.

Този ден беше 6 август 1945 година.

Този ден американски летци хвърлиха над Хирошима ураниева атомна бомба, като причиниха страховтни поражения и разрушения над големия красив град и близо четиристотинхилядното му население. Общото тегло на бомбата било между 8 — 10 тона. По непълни сведения, при тая бомбардировка са убити 70—80 хиляди души, ранени други 70 хиляди. Населението пострадало най-вече от обгарянията, които засегнали 50% от всички жители. Непосредствено от ударната вълна и под срутните сгради загинали 35% от хората и 15% — от радиацията. От общо 90 хиляди сгради в Хирошима 65 хиляди били разрушени и направени негодни. На разстояние 10—12 километра от епицентъра на взрива били повредени всички сгради. Водопроводната мрежа в града била разкъсана и множество пожарища избухнали и дълго бушували. Телефонната и телеграфна мрежа били повредени в радиус от 3 километра. По сведения от японски учени последствията от радиоактивните поражения върху населението били наблюдавани чак и през 1955 година — цели десет години от това военно безумие...

Народите помнят този ден. Поети и писатели написаха покъртителни творби за сцени и събития в този град през тази бомбардировка. Културната световна общественост, загрижена за бъдещето на света, за запазване човешката култура и човешкия

живот превърна този ден в ежегодна поменна дата — на която да се порицае войната и насърчи делото на мира, ден на световната борба за мир, ден на Хирошима, за да няма друг такъв ден за напред като деня 6 август 1945 година над Хирошима.

Днес ние не сме Исус Навиновци, нашата молитвена сила не стига да накараме слънцето да спре и луната да застане над Хирошима в трепетен ужас пред човешкото безсърдечие и жестокост. Но днес всички ние, милиони обикновени хора можем и сме длъжни да спрем мисълта си над това срамно историческо събитие, да видим с ужасени очи страшните опустошения на войната и особено на войната с атомно и водородно оръжие, смело да се включим в редиците на борците за мир, да се организираме и мобилизираме в мощна акция за запазване делото на мира.

Дните които живеем, провала на Парижкото съвещание, инцидентите с чужди самолети над Съветската страна, потискането на масовото възродително освободително движение в редица колониални страни, общото международно напрежение ни задължава да пригърнем делото на мира и да му служим от все сърце. В това благородно дело изоланите лични усилия и инициативи не са достатъчни. Тия усилия на отделните хора трябва да се влеят в общото мощно течение на Световната организация на мира, чийто постоянен съвет тия дни има заседание в Стокхолм, изготви Обръщение към народите от целия свят, оповести Декларация на разширената сесия на Световния съвет на мира, дадоха се препоръки от сесията на Бюрото на Съвета до Националните съвети на мира за провеждане кампания за разоръжаване и укрепване на мира.

В Обръщението на Бюрото на Световния съвет на мира се настоява да се свика международна конференция на всички държави членки и нечленки на Организацията на обединените народи, за да се постигне общо и контролирано разоръжаване на етапи, като най-напред се забранят средствата за пренасяне на атомно оръжие и се ликвидират военните бази на чужда територия. Настоява се всички правителства да подпомогнат свикването на конференцията като избягват всякакви акции, които биха съдействували на студената война, като се откажат от опитите с атомно оръжие и като зачитат суверенитета и независимостта на другите държави.

Общата декларация на разширената сесия на Световния съвет на мира изтъква редица най-близки цели за осъществяване от всички народи:

свикване конференция по разоръжаването с участието на всички държави;

прехвърляне на икономиката от военни на мирни релси;

забрана на опитите с ядрено оръжие и на полетите със самолети, които носят на борда си ядрено оръжие;

ликвидиране на военните бази на чужда територия;

анулиране на военните пактове;
прекратяване на всички агресивни действия...

С нея се апелира да се освободят привържениците на мира, които гният по затворите, да се възстановят правата на гонените за участие в движението за мир и да се гарантира във всички страни свободната дейност в полза на мира.

В този смисъл Бюрото на Световния съвет на мира дава и обстоятелни препоръки на националните движения за защита на мира по провеждане на световната кампания за разоръжаване и укрепване на мира.

Висша нравствена повеля за нас: ръководно българско духовенство, епархийско свещенство и вярвашо българско население е в този момент на активизирана борба за мир да се включим и ние и сега, както винаги досега, в тази богоприятна мирна акция.

Като си припомним ужасите от Хиросима, да дадем скромния си принос в делото на мира!

Да не се повтори вече над земята такъв ден като ления над Хиросима!

„И нека седем свещеници носят пред ковчега

и народа седем юбилейни тръби... и свещениците да тръбят с тръбите!“ беше казал Бог на Исус Навина (6:3). Пред мощния глас на тия тръби духнаха яките иерихонски стени. Такова е назначението на свещеника и днес: да възви с ковчега на завета пред народа и да тръби делото на мира. В нашето съвремие всеки свещеник трябва да счита за от Бога поставена своя задача да бъде тръбач на мира. Гласът на нашето просветено свещенство да се слее с мощния глас на цялото миролюбиво човечество, та да духнат днес, като иерихонските стени някога, преградите, които скриват човешките съща в страха на студената война. Под въздействието на неговите възторжени проповеди за мира всички вярващи българи да се вдъхновят от правото дело на мира.

Да бъдем съвременни тръбачи на делото на мира, да го проповядваме с висок глас, да изпълним това наше първо и свято задължение!

Само така ще изпълним завета Христов, ще опазим мира, а ужасите от Хиросима ще останат само един печален спомен за поколенията от един момент, когато народите не са се разбирали, не се вслушвали в езика на любовта, не живяли в мир.

Важни документи във връзка с борбата за мир

От 9 до 13 юли т. г. в Стокхолм се състояха заседанията на разширената сесия на Бюрото на Световния съвет на мира. На тази сесия бяха приети исторически по своето значение документи, които печатиме по-долу:

ОБРЪЩЕНИЕ НА БЮРОТО НА СВЕТОВНИЯ СЪВЕТ НА МИРА КЪМ НАРОДИТЕ ОТ ЦЯЛ СВЯТ

Народите в света, които живеят сега под постоянна заплаха от ядрена война, не могат да се примирят с провала на международните преговори. Разоръжаването е свършено необходимо, за да се спаси човечеството и да се осигури мирно съществуване. Народите трябва да настояват за това. Те са в състояние да постигнат такова решение. Неотдавнашните успехи на народните сили доказват това.

Ние настояваме да се свика международна конференция с участие на всички държави — членки или нечленки на Организацията на обединените нации, за да се постигне общо и контролирано разоръжаване на етапи. Ние считаме, че за да се премахне налвисналата над нас опасност, първият етап трябва да предвижда забраняване на средствата за пренасяне на атомно оръжие и ликвидиране на военните бази на чужда територия.

Ние настояваме всички правителства да заявят, че са готови да участвуват в тази конференция с намерение да се вземат конкретни мерки. Ние настояваме всички правителства още сега да създадат благоприятни условия за провеждане на такава конференция. За тази цел те трябва да избягват всякакви акции, които биха могли да съдействуват за студена война, да се откажат от опитите с атомно оръжие, да зачитат суверенитета и независимостта на другите държави. Ние призоваваме хората от целия свят да подкрепят това искане

Стокхолм, 11 юли 1960 г.

ОБЩА ДЕКЛАРАЦИЯ НА РАЗШИРЕНАТА СЕСИЯ НА СВЕТОВНИЯ СЪВЕТ НА МИРА

Сега преживяваме един от най-величествените исторически моменти на освободителното движение. За пръв път натискът на народните маси се проявява едновременно в целия свят. Народите са в движение. Те вече достигнаха значителни победи, като се започне от Япония и Корея на изток и се стигне до Куба на запад. Няма такъв континент и почти нито една страна, които да не са обхванати от вълнение, а в Африка се раждат една след друга нови независими държави, които се освобождават от ярема на империализма и колониализма.

В същото време на лице са други, тревожни признаци. Нито южнокорейците, нито японците, нито турският народ не съумяха засега да отхвърлят ярема на военните бази. В Югоизточна Азия и особено в Южен Виетнам, в Лаос и в Южен Иран се създава тревожно положение. Прилагат се стопански санкции спрямо Куба и съществува заплаха за по-сурови мерки. В Конго са изпратени белгийски войски, за да унищожат неотдавна придобитата от тази страна независимост. Непримириемостта на френското правителство провали първите преговори с временното правителство на Алжирската република. Снабдяването на Федерална Германия с ядрено оръжие и ракети значително засилва опасността от война. Най-сетне Женевското съвещание по разоръжаването, на което се възлагаха такива големи надежди, беше провалено следствие тези действия.

Народите в целия свят започват все повече и повече да разбират кои в действителност са врагове на мира. За да провали планове на враговете

на мира, международното движение на привържениците на мира трябва да активизира борбата си, като я направи по-енергична и решителна, отколкото когато и да било. За тази борба силите на мира в целия свят трябва да поддържат и развиват най-тесно единство и сътрудничество в продължение на много години в бъдеще.

От момента на зараждането на нашето движение милиони хора навсякъде — в Азия, Африка, в Европа, Америка и Австралия — се бореха за мир заедно с всички народи на социалистическите и новите независими страни. Това е тежка борба. В много страни привържениците на мира биват преследвани и понякога те биват подлагани на жестоки мъчения. Но въпреки това движението на силите на мира расте буйно и бързо и тяхната дейност става все по-интензивна.

Неотдавнашните събития в Южна Корея, Турция и Япония трябва да бъдат пример за всички ни. Тези събития са толкова по-радостни, защото младежта там беше авангард на движението. Същите признаци виждаме в Англия, във Франция, Италия и в много други страни.

Смелата борба на народите в Африка за независимост предизвика възхищение в целия свят. Народите и младежта са за мир. Обединената борба на всички тези сили против силите на войната и колониализма открива най-сетне пътя към мир.

Пълното разоръжаване и мирното съвместно съществуване са непостижими дотогава, докато правото на народите за независимост и пълното зачитане на техния суверенитет не бъдат напълно осигурени в стопанската и политическата област.

В съответствие с това Бюрото на Световния съвет на мира призовава народите във всички страни да се стремят към следните най-близки цели:

1. Свикване на широка конференция по разоръжаването с участието на всички държави.
2. Подготовка на планове за прехвърляне на икономиката от военни върху мирни релси.
3. Забрана на опитите с ядрено оръжие.
4. Забрана на полетите със самолети, носещи ядрено оръжие, като най-вероятна възможност за избухване на война следствие на нещастен случай.
5. Строго съблюдаване на нормите на международното право по отношение полетите на самолети на чужда територия.
6. Ликвидиране на всички военни бази на чужда територия.
7. Анулиране на всички военни пактове и на свързаните с тях военни мисии.
8. Прекратяване на всички агресивни действия — политически, военни, стопански — които нарушават суверенитета на страните и създават заплахата за мира. Поддържането на цялостната борба за национална независимост, за защита на националния суверенитет и против расизма е постоянна задача на световното движение на привържениците на мира.

Апелираме да бъдат освободени всички привърженици на мира, които гният в затворите, да бъдат възстановени пълните права на всички онези, които са били подлагани на гонения и да бъде гарантирано правото за свободна дейност в полза на мира във всички страни.

Необходими са конкретни действия за по-нататъшно развитие на съзнателността на народите с

оглед те да упражняват натиск върху своите правителства, за да бъдат по-бързо подписани истински спогодби за разоръжаване и мирно съвместно съществуване.

Истината и справедливостта са на наша страна. Насоката, към която вървим, е главното русло на човешкия напредък. Твърдо сме убедени, че в нашата борба ще преодолеем всички трудности и пречки и ще стигнем до крайна победа.

Стокхолм, 9—11 юли 1960 г.

ПРЕПОРЪКИ НА СЕСИЯТА НА БЮРОТО НА СВЕТОВНИЯ СЪВЕТ НА МИРА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СВЕТОВНА КАМПАНИЯ ЗА РАЗОРЪЖАВАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА МИРА

Бюрото на Световния съвет на мира, след като обсъди международното положение, което се характеризира с разгръщане на масово движение на народите против опасността от нова война, против колониализма и в защита на мира и националната независимост и при резолюции, в които се определят сегашните му цели, реши да започне широка световна кампания за разоръжаване и укрепване на мира, за да даде възможност на народите от целия свят широко да се изкажат за тези цели.

Бюрото на Световния съвет на мира препоръчва на всички национални движения в защита на мира:

— да запознаят най-широките среди във всички страни с решенията на сесията на Бюрото на ССМ и да осъществят тези решения, като за тази цел предприемат решителни и ефикасни действия;

— да засилват борбата на народите против опасността от нова война, да призовават народите към засилване на бдителността и на борбата против всички действия, които застрашават мира, против всички посегателства срещу суверенитета и националната независимост на народите;

— да се стремят към масова проява на международна солидарност с народите, борещи се за независимост и мир;

— да организират провеждането на голям световен референдум за разоръжаване и мир, за да се основават тези многобройни акции и действия на световната кампания за разоръжаване и укрепване на мира.

Бюрото на Световния съвет на мира препоръчва на всички национални комитети за защита на мира, като се съобразяват със специфичните условия на всяка страна или район, да издирват всички форми за действие — митинги, конференции, походи, щафети, делегации, петиции, събиране на подписи за реализиране на обръщението на Бюрото на Световния съвет на мира към народите от целия свят.

Да провеждат дни, седмици и месеци за действия с цел да се извърши световен референдум за разоръжаване и мир, като оказват натиск върху правителствата, които водят политика, противоречаща на подкрепата и защитата на мира, и поддържат предложенията и инициативите на правителствата, които са за мир:

— да изпращат делегации и меморандуми до депутатите в парламента и изборните събрания и искане те да се изкажат относно тези цели;

— да сътрудничат с всички миролюбиви сили и да приобщават към тяхните усилия всички слоеве на обществото, всички организации, които също искат да се борят за разоръжаване;

— да уведомят Организацията на обединените нации, по-специално във връзка с най-близката сесия на Общото събрание на ООН, която ще разглежда проблемите за разоръжаването, че народите са твърдо решени да се постигне успешен завършек на преговорите за разоръжаване, като за тази цел изпращат до участниците в тях хиляди петиции, послания, телеграми и други;

— да използват всички форми на пропаганда, която позволява да се води разяснителна работа сред народите и да ги въвличат в борбата, като за тази цел организират различни изложби, издават популярни позиви и брошури, и създават късометражни филми в сътрудничество с дейци на науката, литературата и изкуството, за да покажат с прости, но конкретни примери вредата от надпреварата във въоръжаването и ползата, която биха имали народите от разоръжаването и мира.

Бюрото на Световния съвет на мира препоръчва на всички национални движения на мира да подкрепят и проявяват в сътрудничество с всички други миролюбиви сили инициатива в международната, регионалната, националната и професионалната област с цел за борба против опасността от нова война, за отслабване на напрежението, за разоръжаване и мирно съвместно съществуване, за независимост и суверенитет на народите и ще окаже своята подкрепа в това.

Световният съвет на мира ще участва в ше-

стата световна конференция за защита на мира, която ще се състои в Токио, и ще предприеме действия, за да съдействува за успеха ѝ. Той призовава всички национални комитети за защита на мира също да съдействуват за успеха на тази конференция, като за целта изпращат делегати, изпращат послания, в които се изразява подкрепа и солидарност, и обявяват 6 август — деня на годишнината от бомбардировката на Хиросима — за ден на световна борба, който ще бъде импулс за обща кампания против военните пактове и бази, за прекратяване на ядрените опити и за всеобщо и контролирано разоръжаване.

Бюрото препоръчва на Президиума и Секретариата на Световния съвет на мира да популяризират практическия опит на националните движения в защита на мира, за да съдействуват за широка обмяна на опити установяване на контакти между националните движения за защита на мира, а също с всички организации и движения, борещи се за мир.

Бюрото на Световния съвет на мира препоръчва на националните комитети за защита на мира да извършват най-щателна подготовка за най-близката сесия на Световния съвет на мира, която ще се състои до края на 1960 година (за предпочитане е тя да бъде в една от азиатските страни). Тази сесия ще бъде важен етап от световната кампания за разоръжаване и борба против военните бази, ядрените опити, за национална независимост и мирно съвместно съществуване между народите.

Стокхолм, 11 юли 1960 г.

Заседание

НА БЮРОТО НА НАЦИОНАЛНИЯ КОМИТЕТ ЗА ЗАЩИТА НА МИРА

На 15 юли т. г. се състоя заседание на Бюрото на Националния комитет за защита на мира. Подпредседателят на Националния комитет и член на Бюрото на Световния съвет на мира Георги Пирински докладва за работата и решенията на разширената сесия на Бюрото на

Световния съвет на мира, която се състоя от 9 до 11 юли т. г. в Стокхолм. След разисквания по доклада, в подкрепа на решенията на стокхолмската сесия на Бюрото на Световния съвет на мира, бе единодушно приета следната

Декларация

НА БЮРОТО НА НАЦИОНАЛНИЯ КОМИТЕТ ЗА ЗАЩИТА НА МИРА

Бюрото на Националния комитет за защита на мира в заседанието си на 15 юли 1960 година разглежда решенията на разширената сесия на Бюрото на Световния съвет на мира, състояла се тия дни в Стокхолм. От името на всички борци за мир в Народна Република България то изказа пълна подкрепа на приетите от Бюрото на Световния съвет Обръщение към народите от целия свят, Обща декларация, препоръки за водене световна кампания за разоръжаване и укрепване на мира, резолюция за положението в Конго, резолюция за Куба и други документи. Това са решения и препоръки, които откриват пътя към нов етап на победоносната световна борба за мир и разбирателство между държавите, за създаване на свят без оръжие.

Българските привърженици на мира са дълбоко убедени в необходимостта да се осигури мирното съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй, като решително се изобличават и изолират подстрекателите към студена вой-

на и напрежение в света, като от всички краища на земята се поведе непримирима борба за разоръжаване и разрешаване на спорните въпроси чрез резултатни преговори. Важна стъпка напред в тая жизнена за човечеството борба ще бъде безсъмнено предлаганата от Бюрото на Световния съвет на мира международна конференция с участието на всички държави — членки и нечленки на ООН, за да се постигне общо и контролирано разоръжаване на етапи. За всички народи е вече ясно, че за да се премахне надвисналата над света опасност, първият етап трябва да предвижда забраняване на средствата за пренасяне на атомно оръжие и ликвидиране на военните бази на чужда територия. Ясните предложения на Съветското правителство по разоръжаването, които са съобразени с изказваните от Запада становища, дават много добра основа за бързо споразумяване при добра воля от страна на всички партньори относно конкретните мерки в тая насока.

Борците за мир в НР България ще съдействуват с въодушевление да се създадат благоприятни условия за час по-скорошното свикване на такава широка международна конференция за общо и пълно разоръжаване. Националният комитет за защита на мира ще положи всички усилия, за да популяризира решенията на сесията на Бюрото на Световния съвет на мира сред българския народ; да подпомага чрез разнообразни инициативи разгарянето на кампанията против опасността от нова война, за разоръжаване и мирно съвместно съществуване, за независимост и суверенитет на народите. В това отношение движението за мир в НР България има конкретна и постоянна своя задача: да подпомага най-активно благородните, последователни усилия на българското народно правителство за балканско разбирателство, за създаване на безатомна зона на мира на Балканите и Адриатика.

В днешния величав исторически момент, когато

съотношението на силите в света все по-ярко се утвърждава в полза на могъщия лагер на социализма и мира, все по-твърда става вярата у широките народни маси в цял свят, че войната не е неизбежна.

Бюрото на Националния комитет за защита на мира счита, че сега силите на мира ще се сплотят още по-здраво около Световния съвет на мира и с още по-голяма енергия ще водят борба, за да се постигнат най-близките цели: да се свика широка конференция по разоръжаването с участието на всички държави, да се забранят полетите на самолети с ядрен товар, да се тури незабавно край на престъпната шпионска дейност, вършена от американското въздухоплаване, да се ликвидират всички военни бази на чужда територия и изобщо да бъдат тласнати правителствата към конкретни мерки за премахване на опасността от война, за прочистване пътя към трайния мир в света.

Мир със сол

„Имайте в себе си сол, и мир имайте помежду си“
(Марк. 9:50).

Солта е един от най-важните елементи за поддържане на човешкия живот. Нашият организъм се нуждае от два до три грама сол на денонощие. Според медицинските изследвания, ако солта се премахне от човешкото тяло само за два дни, настъпва смърт.

Солта помага за унищожаване на микробите в организма. Под нейното благотворно въздействие телесните сокове се запазват в течно състояние и в необходимото равновесие. Солта не допуска натрупването на потасниви соли, които отравят организма.

Още от най-древни времена солта се употребявала най-вече за три неща: като антисептично средство, за запазване на хранителни продукти и като подправка на ястията. Така например, пославена върху рани, солта предпазва от инфекция; тя запазва месото и други храни от гниене и развала, а поставена в различни ястия, тя ги прави много по-вкусни.

В миналото солта се е добивала и обработвала извънредно трудно, и поради голямото ѝ значение за живота на хората и животните тя се е ценяла твърде високо. Плиний Младши казва, че слънцето и солта са най-необходимите и най-ценни неща в света. Омир нарича солта „божествена“. В римската империя на войниците плащали със сол, вместо с пари. Някога старите траки са продавали децата си в робство за да се сдобият с няколко бухки сол.

В живота на евреите и на източните народи солта също имала широка употреба: тя им служела като подправка за храна, за запазване на месото от развала, с нея търкали новороденото дете, а в някои от формите ѝ служела като тор за подсилване на слабата почва. Солта се употребявала и за жертвоприношение. Ценяла се е като една от най-важните потребности за живота на човека (Иисус Сирахов 39:32). В Четвърта книга Царства на Св. Библия се говори за св. пророк Елисей, който еднаж посетил град Иерихон. Жителите на този град му се оплакали, че водата им не е добра за пиене. Тогава пророк Елисей хвърлил сол в извора и водата станала вкусна и приятна.

Но най-важната употреба на солта била при сключването на договори. В източните страни и до днес се практикува тъй наречения „завет със сол“. Това е най-добрият договор, който подsigурява верност и за двете страни. Договоращите лица ядели съвместно хляб и сол и по този начин подпечатвали сключената спогодба. Солта била символ на приятелство и съгласие.

За източните народи изразът „хляб и сол“ е имал свещено значение. За да подчертаят своята дружба и приятелство, те са казвали: „Ние сме свързани чрез тържествено завет“, или по-често: „има хляб и сол помежду

нас“, т. е. „ние сме се хранили заедно, ние сме общували един с друг“. В много страни и до днес широко е разпространен обичаят да се посрещат високопоставени гости с хляб и сол. Това е израз на приятелство, дружба и единство.

Във Ветхия Завет ясно е подчертана употребата на солта за сключване на важни завети. „Това е завет солен, вечен пред Господа, даден за тебе и за потомството ти заедно с тебе“ (Числа 8:19). „Не знаете ли, че Господ Бог Израилев, даде на Давида царството над Израил на веки, нему и на синовете му, според солния (вечен) завет?“ (2 Паралипоменон 13:5).

Нашият Спасител Господ Иисус Христос също подчерта символичното значение на солта, като каза: „Имайте в себе си сол, и мир имайте помежду си“ (Марк. 9:50). Солта тук означава събиране на хората, общуване, „ядене заедно“, за да се опознаят и разберат един с друг, за да сключат „завет със сол“, завет на мира. В своите взаимоотношения хората, обществата, народите, държавите се нуждаят твърде много от оздравителното и запазващо свойство на солта, за да се предпазят от гниене и развала. липсва ли очистителната и запазваща сила на солта, тогава в живота на хората се ширят недоверие, кражи, убийства, лъжа и измама, а помежду народите — войни, смърт и разрушения. Сол е нужа не само в отношенията между човеците, но и за целия международен живот. Нашите взаимни връзки трябва да бъдат наръсени със солта на търпението и дружбата. В човешките отношения е необходимо да се постави солта на взаимното доверие, добра воля, любов, служене на ближния и себежертвата. Нам е крайно необходимо сключването на завет със сол, на вечен солен завет на мира!

Обикновените хора от целия свят жадуват днес за мир със сол, за мирно съвместно съществуване на народите, за общуване, приятелство, туризъм и взаимно гостуване, за свободна международна търговия, за сключване на вечен договор на мира. Тогава държавниците и високопоставените лица взаимно ще си гостуват и ще се посрещат един други с хляб и сол, а не с дрънкане на оръжия.

За този мир със сол, за осъществяването на вековния блян на човечеството за мирни времена и добра воля между човеците, много могат и трябва да допринесат всички християни по света, изпълнявайки завета на Спасителя: „Имайте в себе си сол, и мир имайте помежду си“ (Марк. 9:50).

ПРОТ. ПАНАЙОТ ПАМУКОВ

Църковното пение в България през турското робство

Въпросът за състоянието на църковното пение в България през първите три столетия от турското робство до възрожденската епоха не е напълно разяснен. Буди недоумение фактът, че следите на старобългарския напев през този период от време постепенно се губят в нашето отечество и музиколозите не могат да си обяснят как е възможно да се забравят или изчезнат от паметта на народа един напев, който бе пуснал толкова дълбоки корени в неговото музикално съзнание. Ето защо необходимо е да се обрисова с пълнота и правдивост историческата обстановка, създадена при тежките условия на робството, за да се види било ли е възможно напевът да се развива нормално, след като ръководството на религиозният живот на народа минало в ръцете на гръцкото духовенство. Трябва да се посочат убедителни факти, от които да стане ясно, че гърците в своята злоба и умопомрачение направили всичко зависящо от тях за елинизирването на българския народ и че, за постигането на поставената им цел, те са посегнали върху неговите културни ценности, в числото на които влизало и църковното българско народно пение.

В 1396 г., когато България паднала под турска власт, още същата година патриарх Евтимий бил изпратен на заточение. От този момент нашата църква изгубила своята автокефалност и народът останал без духовен ръководител. Много свещеници, църковни певци и висши духовници, които успели да напуснат пределите на родната земя, емигрирали в съседните славянски земи — Молдавия, Галиция, Украйна и Русия — а останалата част от духовенството продължавала до известно време да изпълнява пастирската си дейност. Скоро обаче за народа ни настъпили дни на изпитания. По внушение на Цариградската патриаршия и по решение на турската власт всички християни, живущи в пределите на Отоманската империя, независимо от тяхната националност, се предоставили на „гръците“ на патриарха, които със султанска повеля ставал техен духовен глава с титла „миллет башия“. И ето, гръците на новия духовен глава започнали с това, че първо били затворени българските училища, а скоро последвало постепенното сменяване на свещениците и епископите с гръцки духовници. Щом се овакантвала някоя енория, гръцката епархийска власт веднага настанявала на неговото място гръцки свещеник, който извършвал богослужението на гръцки език. Същото ставало и с овакантирваните български епископски катедри. И те се откупували срещу големи парични суми от гръцки кандидати, посочвани и одобрявани от Цариградската патриаршия. По такъв начин след един период от няколко десетки години във всички енории и епархии били настанени гръцки пастири и епископи, а българското население се задължавало да плаща непосилни църковни такси и данъци за тяхната издръжка.

Отразявайки тази историческа действителност, Хилендарският монах Паисий в своето въззвание към българите пише: „От пакост и злоба гърците не дават да се ръкополага за епископ някой българин, който да служи на български език. Те не поддържат българското школо и учение, а всичко преобръщат по гръцки език. Затова българите са останали прости, неучи и неизкутни в писмото“.

Освен това, за да не се застъпва в Отоманската империя друг език освен гръцкия, след затварянето на училищата били опожарени много библиотеки с намиращите се в тях писмени паметници от българската култура. Същевременно били унищожавани и богослужебните книги в храмовете, преминали в техни ръце. Фактически повечето от титулярите на съществуващата в Охрид „Архиепископия за цяла България“ били гърци, пък и официалният език на архиепископията бил гръцки. Но и тя доживяла до 1767 г., когато била най-сетне закрыта. Така българският народ, ръководен от новия „миллет башия“, останал без родно школо, без църковен предстоятел, без духовен център и без народно просветно огнище. Въпреки че не разбирал нито гръцки език, нито гръцко църковно пение, за извършване на своите обреди, свързани със нуждите на всекидневното, народът ходел в църква да слуша гръцко пение. Н. Державин, в III част от своята книга „История Болгарии“ пише, че „през турското робство българите не са имали свои свещеници,

нито епископи и всички богослужебни обреди се извършвали на гръцки език“.

В продължение на три века (от 15 до 18 в.) новите поколения от богомолци, слушайки постоянно византийско пение, само по себе си се разбира, че изгубили представата за своя старобългарски църковен напев. В манастирите, тези хранилища на народните ни ценности, крепостите на националния ни дух, и там проникнало гръцкото влияние.

Междувременно по-голямата част от народа, зает с непосилен труд в турските чифлици, тънел в невежество. Н. Станев, в своята книга „Борби на българите за духовна свобода“ казва, че „турците и гърците гледали на него като на долно племе, неспособно за култура и напредък, а годно само за орачи, овчари и аргати“. Ако някои от по-заможните граждани или селяни — главно чорбаджиите — имали възможност да дадат образование на своите синове, те ги пращали да се учат в гръцки училища. А там старателно се внушавало на българчетата, че само елинската наука е носителка на древната и сегашна култура. И какви ли още нелепости им са разпирвали, за да очернят народа ни, та по този начин българските деца да се отвратят от своя род и бащиния. С подобни прийоми се създавали привърженици на елинизма.

Някои от тези гръцки възпитанци ставали народоотстъпници и предани защитници на гръцката кауза. Имало нередки случаи, когато българи с гръцко образование и възпитание, които успявали да станат епископи или да заемат друга някоя административна служба, са се престаравали да угодничат пред своите господари, за да им докажат, че са предани техни служители. Такива епископи и чиновници в отношенията си към своите сънародници бивали по-жестоки от самите гърци.

Всякога, когато Цариградската патриаршия е поставяла в българските градове и села гръцки духовници, населението се е възмущавало и негодувало, но всичко си оставало като глас воишош в пустиня, защото нямало кой да го слуша. Въпреки това обаче, народът не изпадал в отчаяние. Той знаел, че в недра на неговата земя съществуват скривалища, където се съхраняват български съкровища. В много български села и паланки, особено по склоновете на Балкана, Рила и Родопите, където не прониквал лесно турски и гръцки крак, там, където се спотайвали хайдутите и където се пазели преданията за българската свобода, там никога не изгасвал българският дух. Той бил бодър и готов да се съпротивлява срещу турците и фанаритите, когато се погавяла неговата чест или се посягало на зальба му. В тези отдалечени от центровете кътница се съхранявали свято народните традиции и обичаи, предавани от поколение на поколение чрез народните песни.

Пита се, дали в тези затътитени и отдалечени места не бил запазен и българският църковен напев?

По този въпрос има две мнения: един предполага, че и там напевът също не е могъл да се запази по проста причина, че текстът му бил славянски. И тъй като е нямало български свещеници, които да го изпълняват в църквите, при това положение напевът бил обречен на забравяне. От това се прави заключение, че народът, по силата на създадите се в продължение на 5 века робски условия, бе изгубил връзката си с него. Само така може да се обясни защо през възрожденската епоха, когато се решавал въпросът какво пение да се изпълнява в освободените от гръцко опекуство църкви, нито един от духовните ни вождове не споменал за съществуващо някога старобългарско пение. От тяхното поведение се сваща че те дори не са имали представа за него. Неофит Рилски, един от най-активните дейци по певческия въпрос, в своите книги и ръкописи никъде не казва нито дума за българския църковен напев. Той и неговите съвременници са мислили, че дамаскиновото пение е общоправославно достойние, създадено с усилията на всички източни народи, во главе със сириеца Иоан Дамаскин и българина Иван Кукузел. Предено от такова гледище, източното пение мислили те е толкова гръцко, колкото и българско и сирийско. И затова възрожденците-църковници без колебание го въвели в църковна употреба, като го приспособили към църковно-славянски език.

Напоследък обаче се установява и друго мнение. Имайки предвид откритите преди десетина години в някои манастири и селища в търновско, габровско и еленско църковни напеви, които по своята мелодическа формация чувствително се отдалечават от дамаскиновите такива, някои музиколози изказват предположение, да не би те да имат връзка със старото църковно пение на Търновската патриаршия. Понастоящем този въпрос се проучва от Института за музика при БАН и само след като се издирят материали от всички църковни богослужения, ще бъде възможно да се направят съответни изводи.

Относно приспособяването на дамаскиновото осмогласие към църковно-славянския текст, трябва да отбележим, че приспособяването не било механично и бездушно. В този важен и отговорен музикален процес се е влагал и чисто творчески елемент. Така например, когато един мотив да речем от 10 гръцки думи се е нагаждал към 8 славянски думи, или когато славянските срички не съответствували по численост на гръцкия текст, а музикалните изречения е трябвало да се закръглят според формата на дамаскиновия оригинал, — такава дейност предполага не само солидна музикална подготовка, но и творческо дарование. От музикално гледище такава прекрояване за увеличаване и намаляване на музикалните фрази, с оглед да се получи балансировка между предложенията и отговорите в разните колена на песнопенията, представлява от себе си ценна творческа промяна. Именно чрез тази дейност българската музикална концепция е намерила своя реален израз, когато нашите музикоучители при творческите усилия да се доближат до първообраща на дамаскиновите напеви, са влагали много субективни и народопесенни елементи.

Нека отбележим също, че през време на турското робство е имало много певци-българи, които пеели в гръцки църкви и минавали за гърци. Ако някой от тях са се проявявали със своите певчески способности, то техните дарби (като например от рода на прочутия солунски пе-

вец Димитър Златанов Градоборчето) се приемали за гръцки прояви.

Тук ще споменем имената на някои българи-певци на гръцка служба от по-близката възрожденска епоха:

1. ДИМИТЪР ГРАДОБОРЧЕТО (Димитро то Булгараки), за живота и творчеството на когото написахме в Църковен вестник, бр. 44 от 26. XII. 1959 г.

2. Павел Куртович, протопсалт на Пловдивската катедрала в началото на 19 век, известен като пръв певец и теоретик в Тракия, погърчен с името Павлос Чалоглу. Печатайки обаче своята гръцка псалтирника през 1846 г., той изявил българския си произход с написания към книгата предговор на български език. Екземпляр от тази интересна и ценна книга се намира в Института за музика при БАН.

3. Атанас Долапчиев, дългогодишен протопсалт в Цариградската патриаршия през първата половина на 19 век. Впоследствие, като осъзнал своя произход, той застанал в защита на българщината, напуснал патриаршеската служба и поел ръководството на Одринското певческо училище, за да създаде кадри от църковни певци за българските църкви в този край.

4. Никола Попвасилев Златарски, основателят на Търновската певческа школа. Отначало пеел при търновския гръцки митрополит, а след това, когато църквите в Търново преминали в български ръце, станал певец в храма „Св. Никола“.

5. Атанас Манов и Жеко Павлов. Отначало пеели по гръцки в старата църква „Св. Никола“ в гр. Варна с гръцкия протопсалт Николаос Зонаропулос, а по-късно и в храма „Св. Атанасий“ с протопсалта Елевтериос Пичия.

А когото са били българите-певци на гръцка служба в по-отдалечените от нас робски години, чиито имена ние не знаем?

ПЕТЪР ДИНЕВ

ОТЗИВИ И БЕЛЕЖКИ

КРАЯТ НА УЧЕБНАТА ГОДИНА В ДУХОВНАТА АКАДЕМИЯ

От как при Духовната академия по решение на Св. Синод се въведе задочно следване, всяка учебна година завършва с двукратен тържествен акт.

Тази година като редовни студенти завършиха Академията: 1. Георги Иванов Николов, с. Скалица, Ямболско, 2. Симеон Ангелов Първулов, с. Флорентин, Видинско, 3. Тодор Иванов Василев, с. Лютидол, Врачанско, 4. Георги Томов Николов, с. Флорентин, Видинско, 5. Димитър Василев Колев, с. Пещера, Димитровско, 6. Станоя Борисов Карамитров, с. Ветрен, Пазарджишко, 7. Велизар Пасков Гаврилов, с. Сланотрън, Видинско, 8. Иван Денев Георгиев, с. Владислав, Търновско, 9. Делчо Димитров Минкин, с. Смолско, Софийско, 10. Васил Георгиев Гяцов, гр. София, 11. Никола Стефанов Стоянов, гр. Етрополе, 12. Илия Петров Диков, гр. Варна, 13. Никола Константинов Рашков, гр. Пловдив, 14. Георги Димитров Шумов, с. Устрем, Ямболско, 15. Николай Иванов Маджуров, с. Извор, Бургаско, 16. Драган Атанасов Драганов, с. Владислав, Търновско, 17. Ангел Димитров Гочев, с. Дълбок Извор, Пловдивско.

Актът по завършването на редовните студенти се състоя на 26 юни. Раздаването на дипломите стана след архиерейска света литургия, отслужена от ректора на Академията, епископ Николай, в съслужение с преподавателите и възпитателите духовници. Пя хорът на Академията под ръководството на преподавателя иконом Димитър Попконстантинов. Освен професорите и студентите на службата присъстваха и много християни и християнки от града.

В края на службата Преосвещеният ректор се обърна към завършилите с напътствено слово, в което като ги поздрави за това, че са успели да осъществят една своя дълго делена и упорито преследвана мечта — да получат висше богословско образование, им пожела да отидат на служене в живота с получените знания.

От името на завършилите първенцът на випуска Николай Иванов Маджуров изказа топла благодарност към Бога за даденото им здраве и сили да завършат духовно образование, благодарност и към Негово Светейшество, към Св. Синод, ректора и преподавателите за създадените им условия и положените за образованието им топли грижи и усилия. От своя страна те обещава да вложат целия си идеализъм и всичките си придобити знания в служба на църквата и народа ни.

След акта по раздаване на дипломите младите богослови, придружени от Преосвещения ректор и от преподавателите, се отправиха за църквата „Св. Параскева“, дето служеше Негово Светейшество, за да получат неговото благословение и отечески напътствия. Там те можаха и лично на Негово Светейшество и чрез него на Св. Синод да изразят своята топла синовна благодарност за всичко сторено за тях и да дадат клетвено обещание, че всепредано ще служат на Бога и на светата църква. За Негово Светейшество и Св. Синод те изпяха възторжено многолетствие.

Обръщайки се към завършилите с мъдри отечески наставления, Негово Светейшество Патриарх Кирил най-напред им изрази своето съраждане, че са завършили вече висше богословско образование и така са се въоръжили с нови богати знания и опит. Благодарни им за отправените лично към него благопожелания и сам им пожела да поемат и изпълняват с радост и всепредано своето служение, уверени, че Бог не оставя, а напътва и подпомага всякога ония, които с молитвено смирение обръщат сърцето си към Него. Що се отнася до изказаната благодарност към Негово Светейшество и към Св. Синод, нея той приема сам и вярва, че ще я приемат и синопдалните архиереи с най-голяма радост, като идваща от признателни и съзнателни духовни синове, които умеят да благодарят и така показват голяма духовна висота.

Благодарността е велико чувство, което се постига само с големи духовни усилия и издава духовно благородство. Естествено, става дума за дискретна, чистата благодарност като отплата за получено добро, а не за лукавата пресметлива външна благодарност, която само цели да изтръгне нови и нови облаги. Християнската благодарност е чиста и безкористна. Тя е още задължаваща благодарност — задължаваща пак не лицепритно към лица, а към това, заради което благодарим. Ако благодарим за получени материални блага, задължаваш се и сам ти да оказваш материална помощ на нуждаещите се от нея. Ако благодарим за оказана ти морална подкрепа, сам ти се задължаваш да служиш на моралното добро и да подкрепяш нуждаещия се. Ако благодарим на църквата, задължаваш се с каквато майчина грижа те е подпомагала тя, с такава синовна всепреданост да ѝ служиш. Ако благодарим на Бога, а Нему всички всякога трябва да благодарим заради великите Му към нас милости, задължаваш се сам смирено да стоиш пред Него молитвено на колене, особено във върховни моменти на живота си.

Светият Синод ще приеме с радост и утеха и увереност за добра служба на църковното дело, защото той възлага надежди върху всички избрани и подготвени млади левити, които ще бъдат добра смяна на ония, които клонят към запада на своя живот. А няма по-велика радост и по-достойна смяна от оная да заместиш служителите на Господа. Достойните между тях всякога най-високо са ценили своето служение и с гордост са заявявали, че и сто пъти да се родят, ако им остане да избират, ще изберат званието на свещенството. И действително, какво по-високо от това да служиш на Божията воля! Защото ако някоя философи като Шопенхауера и Хартмана са схващали, че всичко в света е проява на някаква съпяла безсъзнателна воля, за нас християните всичко в света е проява или допускане на Божията блага воля, насочена всякога към добро. Затова и служенето на тая воля е най-благородно и затова сега служещите на Бога в свещенството очакват с радост новата идваща смяна.

Като нарече накрай новозавършилите богослови свои любими колеги по духовно образование, по богословско-научно призвание и църковно служение, Негово Светейшество им пожела да поемат по-нататъшното си служение с лице пред Бога, Който ще укрепя силите им; с лице към църквата, която ще ги приеме в своите избрани редици, с лице към народа ни, който има нужда от предани честни патриотични служители, и с лице към нашето забележително време, когато човечеството прави върховни усилия да се освободи от вековното бремене на тежки неправди и кървави взаимни унищожителни войни. Да установи мир и да се домогне до радост и частие. Тъкмо на младите богослови служенето на благото на народа и на човечеството е най-много по сърце, защото те са призвани да осъществяват царството Божие, което е именно правда, мир и радост в Светия Дух (Римл. 14:17).

Възгоржено многолетствие изпрати думите на Негово Светейшество, който благослови поединично преподавателите и новозавършилите и изпълни с умиление и духовна радост сърцата им.

Тържеството по завършване на новите редовни богослови завърши с общ обяд в трапезарията на Академията, дето в задушерна атмосфера прекараха ректорът, професорите и новите левити, към които с топли прощални заветни думи се обърнаха Преосвещеният ректор и от преподавателското тяло — проф. д-р Димитър Дюлгеров.

Като задочници тая година завършиха курса на Академията следните лица: 1. Дякон Коста Тодоров Мержанов, гр. София, 2. свещ. Димитър Попиванов Попангелов, с. Костенец, 3. свещ. Иван Христов Генчев, гр. Чирпан, 4. свещ. Петър Попиванов Катранджиев, с. Тодювци, Търновско, 6. прот. Марин Петров Маринов, гр. Свищов, 7. свещ. Христо Владимиров Христов, с. Ореховица, Плевенско, 8. свещ. Христо Христов Ковачев, гр. Троян, 9. свещ. Иван Стоянов Караванов, с. Стрелча, Пазарджишко, 10. свещ. Нестор Иванов Панчев, гр. Клисура, 11. прот. Михаил Стефанов Йоргов, София — Баня, 12. прот. Спас Стефанов Димитров, гр. Враца и 13. свещ. Димитър Илчев Белев, гр. Велинград.

Актът по дипломирането на завършилите задочници се състоя на 12 юли, Петровден, след божествена света литургия, която беше отслужена от ректора на Академията, епископ Николай, в съслужение с академичното духо-

венство и свещеници-задочници. На службата присъствуваха Високопреосвещеният митрополит Софроний и много християни. Пя с благословението на Негово Светейшество гостуващият в столицата Търновски епархийски свещенически хор под диригентството на прот. Ат. Шлядаров.

В края на службата Негово Преосвещенство ректорът държа слово за апостолското служение на текст „С Божията благодат съм това, което съм; и Неговата благодат в мене не беше напразно, аз повече се потрудох — ала не аз, а Божията благодат, която е в мене“ (1 Кор. 15:10). В словото си той изтъкна, че ако светите апостоли, начело с първовърховните Петър и Павел, са извършили такова непостижимо за обикновения ум дело да преобразят света с ново учение за любов, братство и мир между хората, бидейки самите те бедни, неуки и неизвестни люде, това е станало най-напред, защото те са проповядвали истината и са били силни с нея, а не против нея (2 Кор. 13:6); станало е, защото като очевидци и свидетели са били дълбоко лично убедени в това, което са проповядвали и са били готови в негово име да се отречат (и се отрekli) от всичко; станало, защото Бог не ги оставил, а всякога ги подкрепил благодатно в тяхното беззаветно апостолско служение. Те носили образа, примера, заветите и благодатта на Исуса в себе си, затова човечеството през вековете се възхищавало от техните сияйни по святост, чистота и сила образи, а църквата с възторжени песни прославя делото им.

Свързвайки чествуването на светите Петър и Павел със завършването на новите богослови, Н. Преосвещенство им пожела да се учат ст примера на св. апостоли и да се вдъхновяват от подвига им, като им бъдат подражатели, както те са били подражатели на Христа. Тогава Бог и тях не ще лиши от подкрепа и ще ги дари да преуспяват в делото Му. Църквата сега има нужда от пастири-учени, както като ръководители, така и като обикновени енорийски свещеници, защото сега е времето на голям всестранен научен подем. Затова всички трябва да благодарим на Негово Светейшество и на Св. Синод както и на Комитета по въпросите на църквата за постоянната всестранна помощ, която те оказват на Академията, за да върши тя успешно своето духовнообразователно дело. Духовната народна нива е узряла и има нужда от добре подготвени и ревностни в служението си жетвари.

От името на завършилите задочници произнесе благодарствено слово първенецът на курса прот. Спас Стефанов Димитров, който обрисувайки образа на идеалния пастир посочи, че нему са нужни днес високи всестранни познания за служението му, за да може да отговори на високото си призвание. Затова толкова по-голяма е благодарността на завършилите към Бога, Който ги е подкрепил, към Негово Светейшество и към Св. Синод, които са създали задочното следване за жадните за по-високо богословско знание свещеници, към ректора и професорите в Академията за положените усилия, за да се дойде до тържествения акт на дипломирането.

След службата в Академията новозавършилите богослови бяха приети в Патриаршията от Негово Светейшество Патриарх Кирил, който идвайки от служба в църквата „Св. Петър и Павел“ благоволел да ги благослови лично и да ги изпрати с високоназидателни архипастирски слова. Нему от името на курса поднесе синовни благодарности за неговите лични и на Св. Синод отечески грижи свещеник Димитър Белев, който използвайки сравнението на св. ап. Павла между духовното стремеие напред и спортното физическо каляване и упражняване (1 Кор. 9:24—25) увери Негово Светейшество, че те и до сега са се калявали и упражнявали, но сега с получената нова подготовка още поупорито и предано ще се стремят напред в своето служение.

Негово Светейшество в словото си към завършилите най-напред ги поздрави с успешното завършване курса на Академията, което за тях при едновременното им служение безспорно не е било леко, но затова толкова по-добре показва тяхната целеустремена воля и съзнателност. Благодарим им за отпавените му възторжени благопожелания и многолетствие. Увери ги, че той лично и Св. Синод се радват както на успеха им при следването, така и на изразената синовна благодарност, която ги характеризира като добри и благодарни синове на църквата; но особено се радва на увереността за още по-предана и умела служба на Божията дело. Естествено е сега да бъдат по-усърдни в службата си, защото са повишили своя

та подготовка, а тоще рече, повишили са своята съзнателност, своето чувство за дълг и отговорност, както и своето умение. На когото много е дадено, от него много се и иска (Лук. 12:48). Похвално е, че те приемат върху себе си призива на св. ап. Павла да се упражняват и каляват, за да напредват, но именно не трябва да забравят, че в спортното, а то еднакво важи и за духовното каляване, резултатите не се постигат със скор, изведнъж, а с продължителна упорита работа и че всеки, който не се упражнява, загубва своята спортна и духовно-състезателна „форма“. Това е особено вярно и важно за духовната подготовка, за усвояването на знания. Знанието е за всичко полезно, но знанието е безкрайно и само у Бога е в пълнота. Затова те, като са усвоили сега нови по-дълбоки богословски знания, за които дължат благодарност на Преосвещения ректор и на своите учители в Академията, същевременно не трябва да престанат да се учат по-нататък сами. Иначе наученото ще избледнее, ще се забрави. В духовния напредък оня, който не върви напред, неизбежно тръгва назад.

Обръщайки погледа им по-непосредствено към тяхното служение, Н. Светейшество посочи на новозавършилите примера, вдъхновението, богопредаността и ревността на светите Петър и Павел, които извършиха велико дело, учейки човечеството на любов, братство и мир. Безусловно, службата на завършилите нито до сега е била, нито отсега ще бъде лека, защото грехът живее в хората, но те не трябва да се боят от нищо, щом вярват в Бога, имат Неговата подкрепа и чисто вършат Неговото дело. Бог всякога ще ги подпомага според мярката на

тяхната ревност и на тяхната молитвеност към Него. Както досега ги е ущедрил благодатно да завършат висшето си образование, така и занаят ще ги крепи и ръководи да извършат добре служението си, което е от полза преди всичко за тяхното собствено спасение, полезно е за църквата и народа ни, а — доколкото е служене на всеобщия мир и всеобщото братство — то е полезно и за цялото човечество.

На мъдрите напътствия на Негово Светейшество нови те богослови отговориха с възторжено многолетствие.

След приема в Патриаршията в трапезарията на Академията бе сложен общ обяд, в който участваха Негово Високопреосвещенство митрополит Софроний, ректорът и преподавателите, завършилите и техни близки, хористите от търновския епархийски свещенически хор и представители на софийския свещенически хор. През време на обяда ректорът каза прощални думи и пожелания към завършилите Академията. Митрополит Софроний се обърна също с архипастирски напътствия към завършилите и изказа благодарност към Негово Светейшество, към Академията и към софийския свещенически хор за даленото благословение и оказаното гостоприемство и съдействие при гостуването на Търновския епархийски свещенически хор и успешното изнасяне на неговия концерт. Тостове вдигнаха по-нататък протоиерей Марин Петров от името на завършилите, протоиерей Николай Кочачев от името на Софийския свещенически хор, протоиерей Асен Петков и Иван Момъков от името на Търновския хор и проф. д-р Димитър Дюлгерев.

Д. П.

ДУХОВЕН КОНЦЕРТ

Радостна проява бе гостуването на Велико-търновския епархийски свещенически хор „Епископ Иларион Макариополски“ в София, който с благословението на Негово Светейшество Патриарх Кирил и по нареждане на Негово Високопреосвещенство митрополит Софроний изнесе концерт в митрополитския салон на 10 юли т. г.

Епархийските свещенически хорове са една от най-красивите прояви на нашата църковна действителност. В тях дълбоката молитвена мистичност на благодатното свещеническо служение се съчетава с възвишената мистичност на хармонията и мелодията в музиката, за да се постигане най-чистото и високо прославяне на Твореца — в песен. Основаването им започна най-напред в Пловдив с благословението и по инициативата на Негово Светейшество в битността му на Пловдивски митрополит, а сетне постепенно такива хорове се създадоха в Търново, Сливен, София и Благоевград — всеки със свой собствен облик и свои постижения, но с еднакви благородни задачи в служенето на църквата и народа.

Концертът на Търновския свещенически хор, който се състоя под общото ръководство на архимандрит Нестор, протосингел на св. Търновска митрополия, и под диригентството на протоиерейте Атанас Шилдаров от Габрово и Иван Момъков от Г. Оряховица, беше много добре организиран и прекрасно изнесен. Поради добрата разгласа билетите бяха разпродадени дълго време преди концерта, а украсата беше изрядна: иконите на Св. Богородица с Младенеца и на Св. Николай, портретите на Негово Светейшество и на патрона на хора Епископ Иларион Макариополски, библейските пророчески лозунги за мир между народите, цветята и килимите със своите багри — всичко идваше да наслади погледа и да подготви душата за музикалната радост. На украсата в салона съответствуваше и външното държане и изпълнението на самия хор: еднакво облекло, дълбоко съсредоточен вид, строга дисциплина, художествено и същевременно топло молитвено изпълнение на програмата.

На концерта присъстваха Негово Светейшество Патриарх Кирил, митрополитите Михаил, Паисий, Софроний и Никодим, епископите Симеон, Николай, Максим и Иосиф, архимандрити, професори от Духовната академия, висши служители от Патриаршията и Св. Синод, композитори, църковни диригенти и музикални критици, софийски свещеници и многоброен благочестив народ.

След многолетствието за Негово Светейшество, композирано от диригента прот. Шилдаров и изпълнено тържествено от хора, и след „Отче наш“ от Беленец, изпято

прекрасно със солист прот. Богомир Попиванов, архимандрит Нестор произнесе слово за музиката като небесно вдъхновение.

След словото хорът в първата част на своята програма изпълни най-напред музикално приветствие до Св. Синод, композирано от Н. Лугу по текст от архим. Иларион, в което се изпросва благословението на Св. Синод към българския народ да живее с вяра, мир и радост и да сияе вечно просиялата му още от древност църковна слава. Последва величественият концерт „Тебе Бога хвалим“ от Сарти, след което бяха изпълнени „Хвалите имя Господне“ от Чесноков и „Нине отглуцаещи“ от Гречанинов. Първата част завърши с концерта „С нами Бог“ от Любимов, изпълнен със солист прот. Марин Петров.

Втората част на концерта започна с „Химн на св. патриарх Евтимия Търновски“, композиран от Петър Динев по текст от архим. Иларион. Последваха: „Песен на мира“ от прот. Шилдаров по текст от архим. Нестор, Приливна песен от Брамс, Хор на свещениците из операта „Вълшебната флейта“ от Моцарт, „Мама“ от Хереску, „Хубава си, татковино“, от Емануил Манолов и „Марш на стрелците“ из операта „Вълшебният стрелец“ от Вебер.

След последната песен архимандрит Нестор, като ръководител на хора, благодари на Негово Светейшество за даленото благословение и за високото внимание, оказано с личното му присъствие на концерта, като му поднесе букет и му пожела дълголетно здраве и сили, та все така мъдро и плодотворно да ръководи светата ни църква. Благодарни на високопреосвещените митрополити и на всички присъстващи за посещението и за вниманието, с което са изслушали концерта.

Хорът бе поздравен за изнасянето на концерта и му се поднесоха цветя: от протоиерей Христо Мицев, от името на Софийския епархийски свещенически хор, от студента Методи Григоров от името на хора при Духовната академия, от протоиерей Любен Попов от името на братството „Св. Николай Мирликийски“ и от девойката Констанца Купенкова от името на софийските православни братства и братствените хорове.

Негово Светейшество Патриарх Кирил, давайки накрай израз на своето голямо задоволство от изнесенния концерт, благослови диригентите и хористите. Той каза, че те всякога ще имат благословението на Св. Синод, което са изпросили в началото на концерта си, защото високопреосвещените архиереи всякога се радват и с готовност благославят и подпомагат всички блази и плодотворни

ни трудове на своите споспешници енорийските свещеници. Хорът е изнесъл прекрасен концерт, който на всички слушатели е доставил голяма духовна радост и за който всички му благодарят. На отправените лично нему от архим. Нестор пожелания за дълголетно здраве и Божия помощ за успех Негово Светейшество благодари сърдечно, като от своя страна молитвено пожела на хора все така и още по-успешно да върши Божието дело, което именно като Божие има Божията помощ, а тя е първа и основна гаранция за успех. Хорът има и по-нататъшните условия за успех: мъдрото общо духовно ръководство на Високопреосвещения Софроний (на когото покрай постоянните молитви на неговите свещеници и ние всички пожелаваме дълголетно здраве), добре подбраните и школовани гласове и благородната амбиция чрез труд и дисциплина да служи все по-успешно и полезно на църквата. В това е гаранцията за успех и на всяко

църковно дело: в мъдрото ръководство на архиереите и смиреното, дисциплинирано, съзнателно и предано служене на всички енорийски свещеници на общото дело на църквата, което е дело на красотата и хармонията, на братството и мира, а чрез това — на радостта и щастнето на човеците.

Думите на Негово Светейшество бяха изпратени с гръмка възторжено многолетствие от хора и от цялата публика, която с нестихващи овации изтръгна за бис изпяването на няколко допълнителни патриотични песни.

Така концертът на хора, макар и изнесен фактически след края на предваканционната просветна и концертна дейност на софийските братства, се превърна в истински духовен празник.

Д. П.

Бачо Киро

По случай 125 години от рождението му

Преди още да навърши 15 години Киро Петров Занев от с. Бяла Черква става за децата и за техните ученолюбиви бащи и майки „Бачо Киро“. Едва ли може да се намери друго прозвище, което толкова изразително да показва трепета и любовта на селяните към тяхното даскалче — Бачо Киро. Тъй са го наричали познати и непознати. Впрочем той е нямал непознати, него всички са го знаели, а и той е знаел всички, както един баща познава многобройната си челяд.

Защото даскал Киро Петров — Бачо Киро не беше само учител на селските деца, на които разкриваше чудните тайни на а, б-то. Той беше учител на всички и по всичко. Учеше децата сутрин, възрастните — след обяд, уреждаше библиотеката на читалището, четеше гласно вестници в кафенето, тълкуваше политиката, спореше с гръцкия владика, а през 1872 година той покани Ангел Кънчев в с. Горни Турчета, където бе по това време учител, и основа революционен комитет. Оттук нататък Бачо Киро стана най-ревностен проповедник на идеите на апостола Васил Левски.

И когато на 20 април 1876 г. пукна първата пушка на Априлското въстание и от Копривница полетяха курieri по всички посоки, белочерковският учител Бачо Киро събра въстаниците, закле ги и ги поведе на бой. Раздялата с домашните е изпълнена с трогателен патос. Той оставя на жена си един наполен пар, толкова бе успял да спести през годините на учителството, книгите си — на децата и едно писмо: „Сбогом, мило Отечество, сбогом, мили народе. Аз днес отивам за твоята свобода да се боря с неприятеля, че или победа, или падна мър-

твъ — за мене все едно. Мисля, че изпълнявам дължността, като отивам за твоята свобода да умра. Стига монте потомци да знаят да оценяват, че кръвта на народните мъченици ще ги избави от тежкото робство“.

Един от възвишените моменти в живота на Бачо Киро е неговото държане пред турския съд в Търново. Въстаниците, заловени чрез предателство, стоят горди пред отегчените представители на турското правосъдие и чакат съдбата си. Бачо Киро будно следи хода на делото и не пропуска случай да отстоява и в своите последни часове каузата на свободата. Адвокатът Икономов от родолюбиво чувство или от чисто професионален навик хвърля всички средства за спасение на своя довереник: „Господа съдии, човек, който е зарязал жена и деца и е тръгнал срещу царщината, явно — не е с ума си. Моля да издадете смекчена присъда, като вземете под внимание неговата не дотам нормална душевност“...

Бачо Киро скача от скамейката и приковава собствения си защитник:

— Господине, вземете си думите назад! Протестирам. Аз не съм луд, зная какво съм извършил и съм го сторил при ясен ум и нормално съзнание.

Два дни по-късно Бачо Киро пристъпва към бесилото с думите: „Сбогом, мило Отечество, прощавайте, братя българи!“

Признателното отечество никога няма да забрави своя бележит син, народния учител от село Бяла Черква Бачо Киро.

М. ПЕТРОВ

(Из в. „Отечествен фронт“, 19 юли 1960)

ЗА МИР

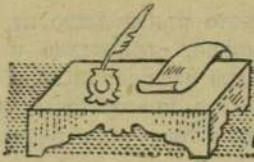
Народите помнят войните
с бедите им черни, глада,
сираците голи и боси,
бездомните в село, в града.

Затуй те са днес настойчиви
в борбата: по земната шир —
в петте континента — да има
повече радост и мир!

— Мир — тази думичка малка
е знаме за целия свят,
под него се редят народи
различни по вяра и цвят.

Във мир ще живеем със всички,
живот по-щастлив ще градим!
Ще стане земята градина —
над мирното утре ще бдим!

Тодор п. Василев

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Служба на Негово Светейшество. На 20 юли, св. Неделя, Негово Светейшество Патриарх Кирил отслужи св. Божествена литургия в столичната катедрала „Св. Неделя“ по случай храмовия ѝ празник. След светлата служба произнесе слово за празника и даде благословение на богомолците.

Прием на Негово Светейшество. На 16 юли Негово Светейшество Патриарх Кирил прие в Синодалната палата Негово Високопреподобие архимандрит Дираир от Ечмиадзин, назначен от Негово Светейшество Вазген I, Патриарх-католикос на всички арменци, за епархиален началник на арменците в България и Румъния.

На 17 юли, неделя, на гървата си св. Литургия, която новият епархиален началник извърши в Арменската църква в София, Негово Светейшество Патриархът изпрати свой и на Св. Синод представител.

Назначения. Св. Синод е взел решения за

а. назначаването на Високопредобния архимандрит Стефан на длъжност редактор при Св. Синод, считано от 1 юли т. г.

б. освобождаването на Високопредобния архимандрит Антоний от служението му като предстоятел на Българското подворие в Москва и назначаването му на длъжност началник отделение в културно-просветния отдел при Св. Синод, считано от 1 септември 1960 г.;

в. назначаването на Високопредобния архимандрит Атанасий за старши научен сътрудник в Църковния историко-археологически музей, считано от 1 юли т. г.

Пострижение в монашество. На 6 юни т. г. — Св. Дух, в Казанлъшкия девически манастир бе постриган в монашество Димитър Райчев Александров. Младият монах, на когото бе дадено името КАЛИНИК, е роден в с. Мъглиж. Завършил е Духовната семинария през 1952 година и Духовната академия през 1956 година с отличие. След отбиването на военната си повинност бе назначен на административна служба в Старозагорската св. митрополия.

Пострижението бе извършено на вечерята от Негово Високопреосвещенство Митрополит Климент в съслужение с архимандрит Панкратий — протосингел на Старозагорската митрополия, архимандрит Герасим, духовен старец на о. Калиник и много свещеници.

Съобщение. Ректоратът на Духовната академия съобщава, че през м. юли и август ще се извърши ремонт на всички помещения на Академията, поради което не ще може да приема поклоннически групи.

Из Неврокопска епархия. При храма „Св. Николай“ в град Петрич има учреден фонд „Постройка паметник на Екзарх Йосиф I“.

На 3 юли 1960 година, по случай 45 години от блажената кончина на Негово Блаженство Екзарх Йосиф I, по почин на клира и църковното настоятелство при храма „Св. Николай“ в град Петрич бе отслужена панихида.

На панихидата присъстваха голям брой богомолци, почитатели на Екзарха и неговото бележито дело.

Свещеническа конференция. На 5 юли т. г. в гр. Сандански се състоя просветна свещеническа конференция. Енорийските свещеници изслушаха два доклада: на свещ. Иван Ил. Джолев върху книгата „Граф Н. П. Игнатиев и българският църковен въпрос“ от Патриарх Кирил и на прот. Ангел Ат. Козарев върху книгата „Личността на Исуса Христа“ от д-р Ив. Панчовски.

И двата доклада бяха добре разработени от братчиците-докладчици и много внимателно изслушани от клира.

Свещениците с благодарност пожелаха по-често да бъдат изнасяни такива доклади.

ТОЗИ БРОЙ НА „ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК“ се издава по повод състоялата се от 9 до 13 юли т. г. разширена сесия на Бюрото на Световния съвет на мира и приетите на тази сесия исторически документи, а също така и по повод състоялото се на 15 юли заседание на Бюрото на Националния комитет за защита на мира и

приетата на това заседание Декларация. Следващият брой на вестника ще излезе с дата 17 септември 1960 г.

Тъжен помен. — По случай една година от скоропостижната смърт на незабравимия ни и предобър съпруг, татко и дядо — свещ. ХРИСТО ХР. ДАСКАЛОВ, починал при злополука на 11 август 1959 година, ще се отслужи панихида в църквата в с. Бяла Черква, Търновско, на 7. VIII. т. г.

Коиито го познават, нека си спомнят за него в молитва.

От близките му.

Скръбна вест. С преизгълнени от скръб сърца съобщаваме на сродници, близки и познати за смъртта на многообичния ни брат, девер, чичо и дядо ПРОТОИЕРЕИ ИВАН П. ЦВЯТКОВ, бивш енорийски свещеник в гр. ДИМИТРОВО, роден на 1. I. 1894 година в с. Църква и починал на 28 юни т. г. в гр. Димитрово. Погребението му се извърши в с. Темелково.

Бог да го прости! Поклон пред светлата му памет!

Опечалени: брат — прот. Симеон и снаха презвитера Олга, племенници, зетьове и внуци.

БЛАГОДАРНОСТ

Презвитера Станка п. Иванова със семейството си, от гр. Димитрово, протоиерей Симеон п. Цвятков със семейството си от с. Темелково, съпруга и брат на починалия на 28. VI. н. г. протоиерей ИВАН П. ЦВЯТКОВ изказват вседушевно голямата си благодарност както следва:

На Негово Светейшество Патриарх КИРИЛ за лично изказаните съболезнования пред член на семейството ни и за делегирания от негова страна представител епархийски съветник.

На Негово Високопреосвещенство Св. Неврокопския Митрополит ПИМЕН за изказаните лично пред член на семейството ни и телеграфно съболезнования.

На Негово Високоблагоевнейство ставрофорния свещеноиконом Василий п. Димитров, представител на Н. Светейшество, за ръководене на опелото и за казаното от него утешително слово, в което описа добродетелния скромно живот и добросъвестно изгълнен пастирски дълг на покойния.

На Негово Всеблагоевнейство Радомирския Архиепископски наместник протоиерей Кирил Илиев, на техни всеблагоевнейства протоиереите: Петър Аначков, Зафир Накев, Борис Николов и Петър Манчев и на благооевнейните свещеници: Антон Георгиев, Асен З. Паунков, Любомир Караджов и Кирил п. Александров за чинното и молитвено участие при опелото и изказаните съболезнования.

На Димитровското църковно настоятелство при храма „Св. Георги“ за издадения некролог и изгълнатите заслуги на покойния, в който храм той е служил повече от четвърт век всеотдайно като добър молитвеник, литургик и проповедник.

На Димитровското Християнско братство „Св. Цар Борис“ в лицето на председателя му Всеблагоевнейния протоиерей Петър Смрикаров за издадения некролог, в който се описват заслугите на покойния като дългогодишен председател и член на братството.

На роднините, приятелите, почитателите и енорияшите, които почетоха паметта на покойния, както в храма „Св. Георги“ в Димитрово, където тялото му беше изложено за прощаване, така и на всички присъствували на опелото и погребението при храма „Св. Спас“ в с. Темелково.

От дълбокоопечалените семейства:

Станка п. Иванова
прот. Симеон п. Цвятков

Редактор: ЙОРДАН П. ИЛИЕВ